

Achwi (Human immunodeficiency virus (HIV) voluntary counseling and testing (VCT) tam.

VCT ngo

Ka poro kit ni ber ka imiyo ka ngeyo ka imako achwi kikome (achwi ki sida pat). VCT yo ma nyen me gu kelo ki tiye kwede itung pol ilobo.

Ka timo gin mo 'Voluntary' man ngo?

Eni kit ma ka iye ka timo poro nyo ka ikwero. Ngat mo weng my miyo ka ngeyo kit ne mito ulok kwed dactari ne kom gin weng me tye icwinye kom ka timo kit. Itwero nono ka kwero ka timo poro ka imito.

Pi ngo gu miyo tam anyim poro?

Eni ka miyo ni ka ye me ber pingo gu time poro, yo me gi timo poro ki katimo ngo lacen ka ngeyo kit ni. Eni bene gum ber ka penyo dactari jami weng me tye icwinyi wii sida ki achwi. Ka iye ka timo poro, lacen ka ngeyo pwony weng kome, gu bi miyo ni form ka coro ni iye.

Time ninig?

Komi ka ngeyo achwi tye, komi cwer gin mo me gi lwongo 'protein' me wajo komi ni achwi idonyo. Protein eni gi lwongo antibody. Poro eni yenyo antibody mane ka ngeyo ka itye kwed achwi, nyo labongo ne. lupwony gu timo poro eni ka bed ayot, time idakika 30.

Ngo matime ika poro eni?

Dactari timo poro eni. Gu bi tucu cingi nyo badi ka kwanyo remo ma tidi ka ikur kop. Icaa mo mito poro eni gi tim mukene, dong gu twero ka penyi ka miyo remo mukene.

Yo eni ber?

Kop me antibody ber 99.5% caa weng. Gu twero ka timo ne lacel nyo mukene ka imito ka bedo ye.

Itye caa mo me poro eni pubedo ber:

- 1) ka imako achwi, ikacoke, isabiti 2 nyo 3 kwene komi pu fud cako ka cwer antibody.
- 2) Lutino mu mako two ka maa gi, kom gi bedo kwed antibody me maa gi.

Ento kany, gu twero ka tiye kwed yo mukene ka poro.

Kop wajo ngo?

Positive, kit ma, achwi tye ikomi.

Negative, kit ma, pu mako achwi imwezi 2 nyo 3 lacen.

Anga me gu wajo ka kop?

Pe gu wajo ngat mo weng, gu gwokke kop pa dano. Kop pa dano dit, keken, ka iye ni gu wajo ngat mo, gu bi wajo ne.

Ngo ma time lacen poro?

Lacen ka gamo kop ni, dactari ubi lok kwedi ka miyo ni tam. Dactari ubi lok kwedi wii yo me itwero ka bedo kwed achwi labongo miyo ne bot dano igangi. Dong, ka itye kwed achwi, nyo pe itye kwede, dactari ubi lok kwedi kom ka bwutu kwed dano labongo miyo nyo mako achwi.

Ka kwan bedo positive kit ma bota?

Itye yo me itwero ka bedo kwo kwed achwi. Ubi mito ka mato yat ARV. Achwi twero ka kelo two pat calo TB; ka itye kwed TB, dactari, gu twero ka kony ni ka gengo ne ki ka gengo mako two mukene pat. Dactari ubi miyo ni tam wii kwene ka nongo kony eni. Itwero ka bedo kwed mukene STD wii achwi, mu kit ma gu bi timo poro mukene ikomi. Ber ni ilok kwed dano mu ingeyo ni gi twero ka mako achwi ka in nyo mu cwiny gu ubicwer pien itye kwed achwi, ki ilok bot gi kom timo poro. Ka itye kwed ie, itye yo pat me gi twero ka konyi ka gengo miyo latini achwi.

Ka Kwan bedo negative kit ma bota?

Ka Kwan tye negative, nyutu ni pu mako achwi imwezi 2 nyo 3 lacen keken. Ka timo poro jwi ber ikwo. Tam ubi miye boti ka konyi ka gengo mako achwi, calo ka tiy kwed bupiira.

Mito atim ngo ka gengo gum na ka mako achwi?

Ka tiy kwed yo me konyo ka gengo mako achwi calo tiye kwed bupiira, ka cito ifamily planning iot yat, ki ka timo poro jwi ka STD, gin weng eni twero ka konyo ni ka gengo mako achwi, ki ka nyayo achwi. Dactari, ubi miyo ni tam kom kwene ka nong kony eni.

Lacen ka ngeyo kit na, mito a nong cwalo?

Kono kit ni positive nyo negative, mito inyut dactari ni ni kwo ni ber. Gu twero ka miyo ni cwalo ki tam kom gin calo cwinyi ka cwer, cwalo kwed cente, gwokke pa lutino, kare ma bino, ot, ki gin mo weng ma pat. Cwalo eni tye gwokke, ento itwero ka kelo ngat mo mu imiro calo ngat igangi nyo lamera ni.

Anga mito poro eni?

Dit ka inongo poro pien:

- 1) Ka itamo ni imko achwi.
- 2) Ka itye kwed STI/STD.
- 3) Itye ie.
- 4) Ka ipoko libira anyim.
- 5) Dactari me tiye kwed remo.
- 6) Ka co/ mon ni bwutu kwed dano pat.

7) Imito ka ngeyo kit ni.

Ka iye ka timo poro

